GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 171. Mercurĭ 2 (14) Augustŭ. 1885.

Brașovŭ, 1 (13) Augustŭ 1885.

Vorbiamŭ în numĕrulŭ de alaltăerĭ de limba maternă, care este cea mai scumpă proprietate omului pe acestŭ pămêntŭ.

Cum îșĭ apĕră Românulŭ acéstă sfântă proprietate?

Pentru conturbarea posesiunei suntŭ legĭ, carĭ pedepsescŭ aspru pe culpabili. Pentru o miserabilă brézdă de pămêntŭ, ce i-a tăiat'o vecinulŭ, Românulŭ este în stare sĕ se judece până la împĕratulŭ, dară când domnulŭ ungurescŭ sĕ bagă cu plugulŭ fără de nicĭ unŭ dreptŭ în pămêntulŭ limbei romănescĭ, tace mulcom, ba îșĭ mai ia încă și pălăria din capŭ și îi duce domnului și vițelulŭ și purcelulŭ și mielulŭ și se rógă de iertare, că vițelulŭ nu-i așa grasŭ, purcelulŭ nu-i așa mare, mielulŭ e cam crudŭ.

Acum vr'o 15 anĭ s'a întêmplatŭ pe câmpiă, că unŭ țĕranŭ românŭ s'a dusŭ c'unŭ frumosŭ juncŭ la unŭ têrgŭ, sĕ-i capete părechiă. Intêmplarea fatală a voitŭ însĕ ca și solgăbirĕulŭ sĕ aibă unŭ juncŭ ca alŭ Românului. Solgăbirĕulŭ cere dela elŭ sĕ-i vêndă junculŭ. Țĕranulŭ nu vrea. Atuncĭ celŭ dintêiŭ se folosì de următórea stratagemŭ: elŭ puse pe unŭ omŭ din satŭ sĕ se ia la bătaia cu omulŭ cu juncu. A doua ḍi vine omulŭ cu pricina și se plânge în contra proprietarului juncului. Solgăbirĕulŭ mână odată doi gendarmĭ după elŭ și 'lŭ aducŭ legatŭ cotŭ la cotŭ. Apoi îlŭ aruncă într'o închisóre pestilentă. A doua ḍi îlŭ chiamă înainte și îi ḍice: Acuma dai junculŭ? Bietulŭ omŭ ca sĕ scape din închisóre trimite acasă după juncŭ și d-lŭ solgăbirĕu căpĕtă părechiă la junculŭ sĕu.

Apoi sĕ nu alerge țĕranulŭ nostru cu capulŭ dule la „domnii“ sĕi ca sĕ-i mai îmblândéscă puțintelŭ?

Ér „domnii“ sătui și imbuibațĭ din sudórea și munca Românului scriu prin gazetele lorŭ unguresci, că poporŭ mai bunŭ și mai blândŭ nu mai este pe fața pămêntului, că elŭ este mulțămitŭ cu stăpânirea actuală, numai gazetarii românĭ nu suntŭ mulțumițĭ.

Cum se póte una ca acésta, ca poporulŭ românŭ sĕ fiĕ mulțămitŭ când elŭ țîpă ca din gura șérpelui?

Ce folosŭ însĕ că țipă, căcĭ nimenĭ nu-i sare în ajutorŭ, elŭ o pățesce pretutindenĭ și în tóte ca omulŭ cu junculŭ. Deregătorii comunalĭ în locŭ sĕ mérgă cu poporulŭ și sĕ lupte pentru elŭ în mai multe casurĭ suntŭ slugĭ plecate ale puternicilorŭ ḍilei; ei nu mai curmă drumulŭ le pe la ușile domnilorŭ și de pe la bucătăriile dómnelorŭ, carĭ punŭ câte o vorbă bună, ca sĕ nu-i dea afară din postŭ și sĕ-i facă de rușinea satului.. Vedemŭ cu durere că cei ce intră în deregătoriile satului prea ușorŭ se învață la bĕutură, la traiu bunŭ, la lucsŭ și la neactivitate se învață ca pentru interesele lorŭ personale sĕ sacrifice fără de nicĭ o milă interesele cele mai vitale ale comunelorŭ. De aceea la ei servilismulŭ e în flóre și domnii cei șirețĭ sciu sĕ se foloséscă cu prisosŭ de pĕcatele și slăbiciunile lorŭ.

Cum o sĕ pótă apĕră în asemenĭ împrejurărĭ deregătorii comunalı limba poporului, de încălcările pașalelorŭ din comitate? Dér cine sĕ ajute atuncĭ poporului, cine sĕ lupte contra abusurilorŭ și pasiunilorŭ?

Va ḍice cineva: preotulŭ, căcĭ elŭ este omŭ luminatŭ și independentŭ! Așa ar fi décă nu ar preferi cei mai mulțĭ sĕ tacă ca sĕ nu-șĭ „creeze dificultățĭ“ șieșĭ și celorŭ dela cârma bisericii față cu d-lŭ Trefort, care ține saculŭ cu grăunțele.

Ve-țĭ ḍice: décă nu póte face preotulŭ nimicŭ pentru poporŭ, atuncĭ sĕ facă dascălulŭ. Dér bietulŭ dascălŭ ce póte face, când este legatŭ de mână și de picióre, pentru că de-o parte nu'lŭ îngăduie preotulŭ, dacă e fricosŭ, ér pe de altă parte îlŭ ține de pĕrŭ inspectorulŭ de scóle ungurescŭ, mai alesŭ după ce din negligența ordinariatelorŭ nóstre guvernanții dispunŭ esclusivŭ de fondulŭ de pensiune, dela care atêrnă viitorulŭ familiei sale.

Cine sĕ apere dér moșia nóstră scumpă, limba strămoșéscă, de invasiunile și atacurile dușmane?

Ḍis'amŭ că multe și marĭ suntŭ slăbiciunile și neajunsurile deregătorilorŭ comunali, ale preoțilorŭ și învĕțătoriloru noștri. Din norocire însĕ nu toțĭ suntŭ slabĭ, nu toțĭ suntŭ sclavii împrejurărilorŭ triste în carĭ trăiescŭ.

Avemŭ mulțĭ, fórte mulțĭ ómenĭ de inimă, ómenĭ bravĭ, curagioșĭ și muncitorĭ, în a cărorŭ peptŭ bate o inimă caldă românéscă,

Către aceștia adresămŭ noi aceste șire spre ai îmbărbătă în lupta lorŭ dréptă, sfântă și legiuită întru apĕrarea proprietății nóstre strămoșescĭ. Sĕ fiă perseveranțĭ, sĕ nu șovăiască și în totŭ momentulŭ sĕ fiă pĕtrunșĭ numai de unŭ singurŭ gândŭ: d'așĭ unì puterile materiale și spirituale cu toți cei bunĭ și bravĭ pentru isbênda dreptății!

Mișcărĭ în biserica gr. or. din Ungaria

Sub acestŭ titlu scrie „Allgemeine Zeitung“ din München:

»Nelămurita situațiune, care cu tóte silințele marilorŭ puterĭ totŭ ține în încordare și ferbere spiritele în peninsula balcanică, îșĭ are o principală causă în stările religióse bisericeșcĭ, care s'au desvoltatŭ acolo sub influența lungei domnii turceșcĭ și carĭ înriurescŭ prin urmările lorŭ și asupra țĕrilorŭ vecine, anume Ungaria. 'Intre aceste bisericĭ are cea greco-orientală o deosebită importanță nu numai din causa însemnătății sale istorice și culturale ce o are în acéstă parte a Orientului, ci și pentru că numeroșii credincioșĭ ai acestei bisericĭ suntŭ totodată și membri ai statului ungarŭ și pentru că acéstă confesiune coincide aicĭ cu respectivele naționalitățĭ. Nu'i mai puținŭ însemnată nicĭ posițiunea publică de dreptŭ a acestei bisericĭ gr. or. în statulŭ Ungariei. Ea posede după istoriă și origine, după privilegii și legile statului, o autonomiă moștenită din bĕtrânĭ întărită de repețite orĭ și aprobată — autonomiă care este totdeodată și unŭ zidŭ de apĕrare pentru susținerea și desvoltarea ființei naționale a credincioșilorŭ sĕi.

In regatulŭ ungarŭ numĕră biserica greco-orientală aprópe 2½ milióne (2.434,890) suflete séu 15⁷/₁₀ procente din întréga poporațiune. Numai romano-catolicii întrecŭ la numĕrŭ pe credincioșii bisericii ortodocse. Aceștia suntŭ împărțițĭ în două mitropolii de șine stătătóre: în patriarchatulŭ sêrbescŭ din Carlovițŭ și mitropolia română din Sibiu; aceea are șése, acésta două episcopii, așa că în Ungaria are biserica acésta doi archiepiscopĭ și optŭ episcopĭ. Apoi nu trebue a trece cu vederea, că acéstă biserică órtă unŭ timbru pronunțatŭ naționalŭ. Cu unele escepțiunĭ ce disparŭ, se ținŭ de biserica acésta numai Sêrbĭ și Românĭ, și anume Sêrbii au 855,412, Românii 1 497,864 suflete.

Deosebită importanță trebue sĕ dămŭ acestei coincidențe a poporului cu confesiunea bisericéscă, numai ea esplică în modŭ mulțămitorŭ luptele lungĭ, ce are sĕ le pórte Ungaria cu Sêrbii din pricina organisării bisericei lorŭ naționale autonome și ne lămurește causele adevĕrate ale celei mai nouĕ desbinărĭ între ministeriulŭ ungurescŭ și biserica română din Ungaria și Ardélŭ.

Principiulŭ de naționalitate domnesce întréga viață de statŭ și socială a acestei țĕrĭ, și după cum stăpânitorii maghiarĭ au adoptatŭ ca principiu conducĕtorŭ alŭ acțiunilorŭ legislatorice și administrative ajungerea unei ținte finale, statulŭ naționalŭ maghiarŭ unitarŭ, totŭ astfelŭ acelașĭ principiu e și stéua conducĕtóre a poporațiunilorŭ nemaghiare din țéră și astfelŭ și punctulŭ de cristalisare ale unei intensive mișcărĭ care în ciuda multelorŭ mĕsurĭ de strâmtorare și opresiune ale statului și societății unguresci, totŭ a ajunsŭ la o însemnată reacțiune.

Mai cu sémă despre Sașĭ, Sêrbĭ și Românĭ se póte ḍice acésta, carĭ toțĭ au unŭ puternicŭ scutŭ în instituțiunile autonome bisericeșcĭ pentru apĕrarea caracterului lorŭ naționalŭ. Acéstă bisericéscă autonomiă, cu care după lege este împreunată și independenta administrare a școlelorŭ confesionale-naționale și a averei bisericei și școlelorŭ, formézǎ pentru aderenții și apĕrătorii nivelătorului și unificatorului statŭ naționalŭ maghiarŭ o piedecă, pe care voescŭ cu orice prețŭ sĕ o rostogoléscă, pe unde se póte, din cale ca pe-o pétră. Fără a ne lăsa aicĭ în o critică a acestui sistemŭ ce domnesce în Ungaria, voimŭ sĕ constatămŭ numai, că némurile nemaghiare din țéră se simtŭ neliniștite în a lorŭ ființă națională și suntŭ adêncŭ neîncreḍĕtóre față de tóte actele cercurilorŭ conducĕtóre în cestiunĭ de autonomiă bisericéscă.

Acéstă neîncredere a mai fostŭ de curêndŭ mărită prin mai multe împrejurărĭ în modŭ esențialŭ; mai cu sémă înființarea așa numitelorŭ »reuniunĭ de cultură maghiară«, cărora în primulŭ rêndŭ li se atribue tendințe de maghiarisare, au măritŭ într'unŭ modŭ neobicinuitŭ mișcarea dintre Nemaghiarĭ. Atacurile în presă suntŭ cu multŭ mai violente, mai pătimașe; repețita achitare a ḍiarelorŭ române prin juriulŭ din Sibiiu a îndemnatŭ pe guvernŭ sĕ desființeze acestŭ juriu și sĕ lase pe Sașĭ și Românĭ la eventuala judecare a jurielorŭ maghiare din Clușiu și Têrgulŭ Murĕșului. Se înțelege că acéstă faptă a guvernului nu a contribuitŭ de locŭ la domolirea spiritelorŭ, ci a produsŭ tocmai unŭ efectŭ contrarŭ.

Nu mai puțină mișcare a produsŭ și o disposițiă a ministrului de culte ungurescŭ, care se socotesce dreptŭ o directă lovire a autonomiei legale bisericeșcĭ a Românilorŭ. La 29 Maiu 1861 dase adecă împĕratulŭ pentru sprijinirea preoțilorŭ diecesei gr. or. din Ardélŭ o anuală subvențiune de 24,000 fl. din visteria statului și lăsase în sarcina episcopului gr. or. aḍĭ (archiepiscopŭ) împărțirea acestui ajutorŭ în înțelegere cu consistoriulŭ sĕu. In contra acestorŭ disposițiunĭ rescriptulŭ ministerialŭ din 18 Ianuarie 1884 ordonà comunelorŭ bisericescĭ și preoților sĕ 'șĭ trimétă acum rugările lorŭ »nemijlocitŭ la ministrulŭ de culte și instrucțiune, de unde se vorŭ trimite mitropolitului și sinodului spre a-șĭ da părerea;« totușĭ rescriptulŭ declară lămuritŭ, că »ministrulŭ la propunerea mitropolitului nu numai că nu e legatŭ cu privire la persóne,« ci „póte sĕ le schimbe după propria'i bună chibzuélă.“ Sinodulŭ archidiecesanŭ a rugatŭ de repețite orĭ pe ministru sĕ-șĭ retragă ordinațiunea, totușĭ după o audiență la Maiestatea Sa se făcŭ numai modificațiunea, că din numita sumă de sprijinire i se lăsară mitropolitului sĕ împartă între preoții lipsițĭ 4000 fl. „pentru ridicarea autorității sale și asigurarea influenței sale patriotice;“ celelalte 20,000 fl. voesce ministrulŭ sĕ e împartă elŭ. Sinodulŭ a decisŭ în 18 Iunie a. c., că „sub condițiunile normativului ministrului nu póte primì ajutorulŭ de 24000 fl.

Acéstă respingere nu împedecă însĕ pe numeroșĭ preoțĭ greco-orientalĭ sĕ'șĭ trimită la ministrulŭ cererile lorŭ de ajutorŭ, găsindŭ ministrulŭ în acestŭ chipŭ prilegiu sĕ'șĭ realiseze declararea, că, în casulŭ datŭ, va împărți ajutorulŭ fără autoritățile bisericescĭ. *Nerespectarea conclusului sinodalŭ din partea clerului greco-orientalŭ* din punctŭ de vedere canonicŭ și disciplinarŭ *apare* fără îndoială *împreunată cu îngrijiri*, căcĭ prin o astfelŭ de slăbire a relațiunilorŭ *se póte ușorŭ deschide drumulŭ*

numeróselorŭ abusurĭ şi împotrivirĭ, dér pasulŭ acesta se póte scusa din causa lipsei materiale, cu cure au sĕ lupte cei mai mulţĭ preoţĭ în comunele române ale Ardélului. Pentru statŭ însĕ rĕmâne — cu totŭ succesulŭ sĕu esteriorŭ — nesiguranţa, cŭ pe lângă odiulŭ unei turburărĭ a relaţiunilorŭ interne bisericescĭ şi a sarcinei financiare pórtă în sine şi chinuitórea simţire, că totŭ nu are o puternică garanţă pentru preoţimea subvenţionată şi purtarea ei politică-naţională.

Turburarea şi agitarea a cuprinsŭ în urma acestorŭ mĕsurĭ adêncŭ spiritele şi nu trebue sĕ aruncĭ decâtŭ o ochire în colónele foilorŭ românescĭ, pentru ca sĕ te convingĭ despre pasiunea ce domnesce aicĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Ni se scrie, că în luna luniu convenindŭ baronulŭ Nopcia din Sĕcelŭ cu notarulŭ publicŭ Bernat din Haţegŭ, s'au certatŭ imputândŭ notarulŭ baronului, că elŭ e Românŭ, ér baronulŭ notarului, că a luatŭ în căsătoriă o fată română, pe fica fostului preşedinte Para dela tribunalulŭ din Haţegŭ. Din acéstă dispută a urmatŭ o provocare la duelŭ, care însă nu s'a făcutŭ din cause necunoscute.

—0—

Din stabilimentulŭ de ţĕsĕtoriă din Şeica-mare alŭ contesei Bethlen, despre care amŭ amintitŭ deunăḑile, s'a espusŭ în feréstra prăvăliei comerciantului R. Nuridsan din Sibiiu o pătură, ţesută din mătase albastră şi argintŭ. E lucrată în felulŭ şurţurilorŭ românescĭ şi alegerea modelului se póte numi fórte norocósă, ḑice »Sieb. Deutsch. Tgbltt.« Frumósa şi preţiósa bucată a fostŭ comandată spre a se dărui la serbarea unei cununii de argintŭ.

—0—

Docentulŭ privatŭ Dr. *Victorŭ Babeşŭ* s'a numitŭ profesorŭ publicŭ estraordinarŭ de histologia patologică la Universitatea din Pesta.

—0—

La institutulŭ regescŭ din Vácz, în care se crescŭ surdo-muţĭ, e vacant unŭ stipendiu destinatŭ anume pentru Transilvănenĭ, spre a cărui ocupare se deschide concursŭ. Concursulŭ are sĕ fie instruitŭ cu următórele documente: 1. Carte de botezŭ séu de nascere, din care sĕ se vaḑă că respectivulŭ surdo-mutŭ orĭ surdomută nu e mai tênĕrŭ de 8 nicĭ mai bĕtrânŭ de 10 anĭ. 2. Atestatulŭ medicalŭ, că a fostŭ vaccinatŭ cu succesŭ. 3. Opiniunea medicului cercualŭ orĭ comitatensŭ, scrisă pe cóla tipărită, ce se póte procura de-adreptulŭ dela direcţiunea institutului regescŭ pentru surdo-muţĭ din Vácz, ca rĕspunsŭ la întrebările cuprinse în cóla aceea. Dacă opiniunea acésta după întrarea elevului în institutŭ s'ar afla neadevĕrată, elevulŭ se va retrimite la părinţĭ, orĭ la tutorii sĕi. 4. Arĕtarea despre starea familiei şi a averii estradată de cătră oficiulŭ cometensŭ. Concursulŭ instruitŭ astfelŭ este a se subşterne încóce până în 31 Augustŭ a. c. s. n. inclusivŭ. Blaşiu, 8 Augustŭ 1885. Ordinariatulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

—0—

Calea ferată Têrgu-Mureşului-Reghinulŭ-săsescŭ se lucréză cu mare grabă. Deja s'au aşeḑatŭ şi sinele pe o mică întindere.

—0—

In comuna Feldióra din comit. Braşovului e de ocupatŭ postulŭ de magistru postalŭ împreunatŭ cu léfă anuală de 160 fl., cheltuelĭ de cancelariă 40 fl. şi pentru cursulŭ postalŭ cu carióla de două orĭ pe ḑi la gara cu acelaşĭ nume 300 fl. Cauţiunea e de 100 fl. Petiţiunile se vorŭ adresa în timpŭ de trei sĕptĕmânĭ la direcţiunea poştelorŭ în Sibiiu.

—0—

Ḑilele trecute, sir Thomas, redactorŭ la »Morning Post« din Londra, a fostŭ pe la Vâlcele. Ḑiaristulŭ englesŭ cutreeră Transilvania spre a studia cestiunea din punctulŭ de vedere alŭ diferitelorŭ naţionalităţĭ ce o locuescŭ.

—0—

In Cernăuţĭ a apărutŭ o broşură iscălită de mitropolitulŭ Bucovinei, de toţĭ archimandriţii şi toţĭ membrii consistoriului. In broşură se condamnă demersurile mitropolitului Telinski isgonitŭ din Rusia şi se protestéză în contra întroducerii jesuiţilorŭ în Bucovina.

—0—

Şcóla de silvicultură din Bucurescĭ e înfiinţată numai doi anĭ şi deja se bucură de o frumósă reputaţiă, ḑice »Cultivatorulŭ« »Auḑimŭ în adevĕrŭ că guvernulŭ din Bulgaria s'a adresatŭ la noi, spre a trimite elevĭ bulgarĭ ca sĕ urmeze cursurile acestei şcóle şi sĕ facă cu elevii noştri lucrărĭ practice relative la exploataţiunea pădurilorŭ. La şcóla forestieră dela Nancy se trimitŭ elevĭ strĕinĭ din diferite ţĕrĭ; astfelŭ acolo se găsescŭ împreună cu elevii francesĭ, Englesĭ, Belgienĭ, Japonesĭ, Ruşĭ şi de câţĭ-a anĭ şi Românĭ. De doi anĭ înfiinţândŭ şi noi şcóla nóstră de păḑurĭ, ne vomŭ scuti a mai trimite acolo elevĭ; cu cei ce i-amŭ trimisŭ până acum acolo, vomŭ puté sĕ ne preparămŭ şi noi pe ai noştri. Este o bună instituţiune de a ne emancipa şi de a corespunde mai bine intereselorŭ nóstre pădureştĭ, care au fostŭ deconsiderate până acum. Ea va fi încă, după cum avemŭ proba astăḑĭ, unŭ focarŭ de cultura pădurilorŭ şi popórelorŭ mai înapoiate din Orientŭ. Pentru acésta trebue sĕ ne felicitămŭ de atenţiunea ce se dă instituţiunilorŭ nóstre când suntŭ folositóre. Ele ne vorŭ ridica şi prin noi înşine, şi prin consideraţiunea vecinilorŭ, de a fi ceea ce trebue sĕ fimŭ în Orientŭ. Şcóla forestieră din Nancy s'a ridicatŭ prin buna ei conducere şi prin consideraţia ţĕrilorŭ ce şi-au trimisŭ fiii lorŭ acolo, spre a se alimenta de cunoscinţele luminate ale sciinţei. Sĕ ne ţinemŭ şi noi în cerculŭ nostru, la nivelulŭ naţiunilorŭ civilisate."

—0—

Cetimŭ în »Românulŭ«: »D. Georgescu, distinsulŭ nostru sculptorŭ, terminândŭ în Italia statua lui Lazărŭ, s'a întorsŭ în capitală. Peste două lunĭ de ḑile va fi adusă în Bucurescĭ şi statua neuitatului Lazărŭ.«

—0—

Academia română a primitŭ ḑilele trecute, scrie acelaşĭ ḑiarŭ, unŭ numĕrŭ însemnatŭ de publicaţiunĭ şi anale ale Academiei şi societăţilorŭ scienţifice şi literare din Petersburgŭ. Avisŭ celorŭ carĭ cunoscŭ limba rusă. Se scie câtŭ de multe şi câtŭ de însemnate suntŭ destăinuirile privitóre la ţéra nóstră, carĭ nu potŭ găsi prin publicaţiunile rusescĭ din Petersburgŭ, Moscva şi Kievŭ.

—0—

Primimŭ din Agramŭ următórele scirĭ: Ex-Banulŭ Ivan Mazuravic întrébă în »Pozor« dela 7 Augustŭ n. pe Miskatoric, cum a putută cestrada actele camerale din Archiva ţĕrii fără permisiunea dietei. — Nicola Krestic, preşedintele deputaţiunei regnicolare, a demisionatŭ atâtŭ ca preşedinte câtŭ şi ca deputatŭ. Causa este estradarea actelorŭ, cu tóte că de doi anĭ încóce Krestic devenise maghiaronŭ de prima sortă. — Badovinac s'a alesŭ primarŭ alŭ Agramului cu 32 din 40 voturĭ. Badovinac fusese directorŭ de finanţe în Bosnia şi Herţegovina, dar încă acum trei anĭ a abḑisŭ de bună voiă la postulŭ sĕu din Serajevo. Elŭ aparţine partidei oposiţionale moderate, adecă partidei lui Strossmayer.

—0—

Totŭ de acole ni se comunică, că cincĭ băeţandri păstorĭ de oi se aflau Dumineca în 2 Augustŭ sub cerulŭ liberŭ curgêndŭ din norĭ plóia cu grosu. Băeţandrii se adăpostiră sub unŭ parapleu, ér unŭ alŭ şéselea băétŭ fugì la oi. Abia se despărţì acesta de ceilalţĭ, şi fulgerulŭ îi trăsnì pe toţĭ cincĭ băieţii de sub parapleu, rĕmânêndŭ morţĭ. Trei băeţĭ au fostŭ din cassa Kucsinics, ér doi din cassa Poljak, din comuna Ogulin în Croaţia.

—0—

Scirile din Belgradŭ constată, că comitetulŭ panbulgarŭ desvoltă o mare activitate pe terenulŭ instrucţiunii publice în Serbia-vechiă. Infiinţéză şcolĭ bulgare, şi dascălii sêrbĭ suntŭ înlocuiţĭ prin dascălĭ bulgarĭ în cercurile sêrbe aceste fapte provócă marĭ nemulţumirĭ.

Ovreii în România.

Cu privire la plângerile adresate de Evreii din România lordului Salisbury, „Telegrafulŭ" scrie următorulŭ articulŭ:

In faţa duşmanului comunŭ, sĕ fimŭ uniţĭ. Sĕ dispară diferinţele de partidă, de nuanţă politică. O înaltă trădare, o trădare infamă s'a urḑitŭ în sînulŭ poporului românŭ şi trădătorii suntŭ liberĭ încă, ei conspiră la lumina ḑilei, fără ca justiţia ţĕrei sĕ fie sesisată, fără ca uşile temniţelorŭ sĕ se deschiḑă pentru a înghiţi pe miserabilĭ. Sâmbăta trecută, „Agenţia Havas" ne-a comunicatŭ următórea depeşă: »Lord Salisbury a primitŭ aḑĭ o deputaţiune de israeliţĭ veniţĭ pentru a cere intervenirea puterilorŭ, care au semnatŭ tratatulŭ din Berlinŭ, pentru a pune capĕtŭ persecuţiunilorŭ, de care Evreii arŭ fi victime în România. Lord Salisbury rĕspunse, că Englitera nu se desintereséză de sigurŭ de acéstă cestiune, că regretă procedările Românilorŭ în privinţa Evreilorŭ, dar că cestiunea e delicată, şi că guvernulŭ va face totŭ ce va putea.«

Cu trei ḑile înainte de acéstă depeşă, a apărutŭ in capitală o fóiă evreiască, care, între altele, tipărì următórele linii:

»Când nu se vorŭ supune, vorŭ veni represaliile. Lucrulŭ e natutalŭ, — ce s'arŭ mai putea crede de consecinţa puterilorŭ celorŭ marĭ, când ele, vĕḑêndŭ relele ce ne împresóră, vĕḑêndŭ prăpastia în care vomŭ ajunge şi, ceva mai multŭ, vĕḑêndŭ o barbară asuprire asupra unei părţĭ din poporulŭ nostru; când aceste puterĭ arŭ sta neutre şi nepăsătóre? Singurĭ Evreii din ţara nóstră au nevoiă de aceste lucrurĭ, şi noi, încă odată spunemŭ, nu vomŭ putea spera în realisarea lorŭ, decâtŭ atuncĭ, când represaliile vorŭ fi în adevĕrŭ serióse. Spre fericirea nóstră putemŭ însĕ anunţa, după informaţiunile ce le avemŭ, că timpulŭ nu e depărtatŭ şi că în curênd vomŭ vedea o dreptate şi pentru aceştĭ ómenĭ atâtŭ de muncitorĭ şi atâtŭ de prigoniţĭ de guvernulŭ numitŭ liberalŭ. Atâtŭ pentru aḑĭ.«

Aşa dar este vĕditŭ, este nedubitabilŭ, că ovreii de aci au organisatŭ deputaţiunea, care a mersŭ în strĕinătate, pentru a cere intervenirea puterilorŭ strĕine spre deslegarea cestiunii ovreiescĭ. Mai multŭ decâtŭ atâtŭ, unŭ organŭ ovreiescŭ de publicitate cutéză a vorbi de *represalie*, îndrăsnesce a declara că, *spre fericirea ovreilorŭ, elŭ este informatŭ că timpulŭ nu e departe*, când *puterile străine vorŭ recurge la represalie,* pentru a forţa pe Românĭ a da drepturĭ politice şi economice ovreilorŭ ce se află în România. Şi acésta se scrie cu trei ḑile înainte de a fi cunoscutŭ cineva, că o deputaţiune este organisată la Londra!

Guvernulŭ nostru este înarmatŭ de o lege specială

FOILETONŬ.

Migraţiunea plantelorŭ.

(Urmare).

Figuier în escelenta sa operă „Istoria Plantelorŭ*)" éstŭ modŭ descrie lichenulŭ în cestiune: »Lecanora esculenta« se află pre munţii cei mai înalţĭ din Tartaria, asemenea şi în despărţĕmêntulŭ Chirgisilorŭ, spre méḑă ḑi de fluviulŭ Iaik. Ea pare că ar cădé din cerŭ ca o mană miraculósă, ómenii şi vitele lorŭ se nutrescŭ cu dênsa. Ea se găsesce în formă de globuleţe, alŭ cărorŭ volumŭ variéză între acela alŭ gămăliei de acŭ şi alŭ unei alune. Libere şi neacoperite cu vre-unŭ învĕlişŭ aceste bóbe 'şĭ iau nutremêntulŭ din aerŭ absorbindŭ acidulŭ carbonicŭ, principalulŭ nutremêntŭ alŭ vegetalelorŭ, se desvóltă repede în timpŭ ce vênturile le transpórtă dintr'unŭ locŭ într'altulŭ. Mana care servì Evreilorŭ rătăcitorĭ în deşerturile Asiei nu era altceva, decâtŭ acéstă speciă de lichen, pre care o lua vêntulŭ de pre muntele Ararat şi alţĭ munţĭ asiaticĭ şi o arunca la piciórele lorŭ sub formă de plóiă, care adesea rîuréză chiar şi în ḑilele nóstre.

Unele fructe mai grele decâtŭ ca sĕ pótă fi transportate de puterea vêntului facŭ călĕtorii nautice. Sêmburii de Cocus protegé de unŭ învĕlişŭ lemnosŭ, tĕriţĭ de curentulŭ apelorŭ din insulele Seişele, după o navigaţiune de 400 leghe, desbarcă aruncaţĭ de valurĭ pre malurile Malabarului. Miraţĭ de acéstă producţiune anuală şi continuă Indianii 'şĭ esplică, că arborii ce producŭ aceste fructe crescŭ în fundulŭ oceanului.

Drupele (nucile) Cocusului comunŭ (Cocos nucifera), baccele (bóbele) Mimosei tĕritóre (Mimosa reptans) şi multe alte fructe din America meridională, luate de uraganĭ şi legănate de unde, ajungŭ până pe cóstele Scandinaviei, unde numai lipsa de căldură necesară le împedecă a se transplanta.

Décă Pascal (în secululŭ XVII) a ḑisŭ, că fluvii suntŭ nisce şosele ambulante, plantele au preḑis'o acésta mai nainte de dênsulŭ. Sĕmênţele purtate de undele fugĕtóre plutescŭ uneorĭ la marĭ distanţe pentru a găsi o patriă nouă. In éstŭ modŭ fluvii, cari isvorăscŭ din ghiăţurile Alpilorŭ, depunŭ în şesurile Münchenului specii cari resarŭ în culmile alpine. Altele descindŭ de pre cóstele Anḑilorŭ, spre a se reînoi pre insulele formate la gura Orenocului. Suntŭ plante cari cadŭ de pre culmile Himalaiei şi supĕrêndŭ sgomotulŭ cascadeorŭ spumegătóre, mergŭ a 'şĭ deschide corolele pre malurile încântătóre ale deltei Gangului.

Unele plante avêndŭ órecum frică de agitaţiunile cele marĭ ale torenţilorŭ îşĭ încredŭ fructele lorŭ apelorŭ liniştite. Astfelŭ *Nelumbium sacrum*, o plantă consacrată ḑeiţei Isis, se servesce cu undele line ale Nilului. Fructele ei represêntă nisce luntriţe în întrulŭ cărora se află învĕlită sĕmênţa, care se légănă pre apele line ale fluviului. După péripeţiele viagiului nauticŭ, luntriţa se înmóiă, se crépă şi sĕmênţa Nelumbei cade şi se afundă în nomolŭ, unde rĕsare şi înfrumseţéză malurile fluviului rege.

Darvin ḑice, că pădurile de persecĭ şi de portocalĭ, carĭ încungiură gura rîului Parana din America meridională datoréză existenţa lorŭ sĕmênţelorŭ transportate de acestŭ fluviu.

Chiar la noi, Cornulŭ, unŭ copăcelŭ din regiunile muntóse, este adusŭ şi transplantatŭ la şesurĭ de cătră torenţii de primăvéră. Nu mai puţinŭ pădurile de Nucĭ şi de Căstanĭ, pre cari le vedemŭ une-locurĭ pre la pólele Carpaţilorŭ, datoréză existenţa lorŭ torenţilorŭ, carĭ i-au tĕrîtŭ din regiunile mai înalte, faptŭ care se constată prin petrişulŭ şi nĕsipulŭ grămăditŭ la piciórele lorŭ.

Ghiăţarii încă au avutŭ unŭ mare rolŭ în migraţiunea şi rĕspândirea plantelorŭ pre suprafaţa globului, mai alesŭ în epocele ante-istorice, în epoca numită glacială. Chiar şi astăḑĭ masele marĭ de ghiaţă transpórtă pe spinarea lorŭ bucăţĭ marĭ de roce rupte din ţĕrmurĭ şi acoperite cu micĭ animale şi plante, carĭ plutescŭ sub comanda urşilorŭ albĭ ce se insaniă pre ele, ducêndŭ acele fiinţe migratóre din regiunile polarĭ şi aspre, le colonizéză în alte regiunĭ mai blânde şi mai temperate.

*) Histoire des Plantes. Paris, 1865.

precisă, care 'i dă dreptulŭ de a espulsa fără nicĭ o altă procedură juridică, decâtŭ simpla resoluţiune luată de consiliulŭ de miniştri, pe străinii carĭ, aflându-se în România, vorŭ conspira în contra siguranţei statului. Guvernulŭ trebue sĕ şcie, că în codulŭ nostru penalŭ esistă unŭ articolŭ specialŭ privitorŭ la înalta trădare. Acestŭ articolŭ sună limpede şi lămuritŭ: celŭ care va face apelŭ la intervenirea străinilorŭ va fi pedepsitŭ cu închisóre dela 5 şi până la 10 anĭ de muncă silnică. Crima de înaltă trădare e pendintă de corecţionalŭ.

Ce face guvernulŭ, décă legile ţĕrei îlŭ obligă a usa de legea specială, făcută în contra duşmanului internŭ? Ce face justiţia ţĕrei, décă codulŭ penalŭ o obligă sĕ intervie şi sĕ stîrpéscă rĕulŭ cu rădăcină cu totŭ?

Este bine, este indispensabilŭ ca guvernulŭ sĕ fie aspru în asemenea ocasiunĭ, căcĭ témă ne este ca machinaţiunile unorŭ evrei sĕ nu ajungă a transforma frumósa nóstră Românie în teatrulŭ unorŭ evenimente triste şi desgustătóre. Ca bunĭ patrioţĭ, nu voimŭ sĕ vedemŭ ţéra nóstră urmândŭ exemplulŭ Ruşilorŭ şi alŭ Maghiarilorŭ; nu voimŭ ca prin oraşele nóstre sĕ se facă măcelulŭ unei poporaţiunĭ ovreescĭ nevinovate. Departe de noi acelŭ timpŭ, când amŭ fostŭ martorii scenelorŭ triste, ai siluirilorŭ nedemne. Dar cine ne póte garanta că răbdarea poporului indignatŭ de conduita miserabilă a unorŭ trădătorĭ nu se va isprăvi şi că, teribilŭ în furia sa, acestŭ poporŭ nu se va ridica ca unŭ singurŭ omŭ, pentru a tranşa odată pentru totd'auna cestiunea ovreilorŭ.

Indemnămŭ dér pe guvernŭ sĕ nu adaste nicĭ unŭ minutŭ; îndemnămŭ justiţia ţĕrei sĕ se sesiseze de criminalĭ. Ovreii streinĭ, carĭ au urḑitŭ în umbră o conspiraţiune în contra ţĕrei, carĭ culegŭ prin ţéră totŭ felulŭ de calomnii pentru a le da dreptŭ fapte comise în contra ovreilorŭ — sĕ fie imediatŭ daţĭ afară din ţéră. Ovreii-românĭ, carĭ »suntŭ fericiţĭ a puté anunţa« că în curêndŭ se vorŭ începe represaliele puterilorŭ streine, sĕ fie daţĭ judecăţii şi pedepsiţĭ, precum legea o cere. Ér puterilorŭ străine, care vorŭ cuteza sĕ se amestece în afacerile nóstre interne, care vorŭ voi sĕ ne forţeze a da drepturĭ ovreilorŭ de a cumpĕra pămênturĭ şi de a exploata pe ţĕranii românĭ, li se póte totd'auna rĕspunde că în momentulŭ chiar când unŭ guvernŭ, orĭcare va fi elŭ va cuteza a face acésta, în acelŭ momentŭ unŭ măcelŭ grósnicŭ va mânji România. Sĕ nu uite strĕinii că ţéra Românéscă e mică, dér că fii acestei ţĕrĭ sciu a muri pentru neatârnarea sa.

Prin ce se ruinéză poporulŭ?

Din Câmpiă, Iuliu 1885.

II.

In legătură cu patima beţiei stă fumatulŭ. Fumatulŭ este unŭ lucsŭ care a străbătutŭ nu numai în palate, ci chiar şi în cea mai de pre urmă colibă a poporului. Câte pepturĭ fragete nu s'au sdrobitŭ sub acéstă patimă şi de câte sume enorme nu a despoiatŭ ea pre miserulŭ nostru poporŭ. Dér orĭ câtŭ de generalisată este acéstă patimă şi orĭ câtŭ de neobservabilŭ stórce ea crucerii poporului, daunele ce ni-le causéză suntŭ enorme, pentru că şi cea mai din urmă comună contribue pentru nicotinŭ la 400—500 fl. v. a. pre anŭ, ér dela bietulŭ ḑilerŭ stórce a 4-a orĭ a 5-a parte din câştigulŭ sĕu. Considerândŭ miseria poporului nostru şi grelele împrejurărĭ sub cari trăimŭ, nu trebue sĕ trecemŭ cu vederea acéstă patimă, ci după putinţă sĕ ne dămŭ silinţa de a o îndrepta. Spre aşa ceva vomŭ lucra mai cu succesŭ, décă de asemenea ne vomŭ îndrepta atenţiunea asupra generaţiunei celei tinere, aşa d. e. eu cunoscŭ o comună românéscă în jurulŭ Mociului, în care bĕtrânii fuméză póte chiar toţĭ precând dintre tinerĭ până la etatea de 30 de anĭ abia unulŭ este care s'a lăsatŭ a fi seduşĭ de acéstă patimă. Onóre preotului lorŭ!

Multŭ se ruinéză apoi averea poporului nostru prin aşa numiţii cămătarĭ. In anii trecuţĭ s'a adusŭ ce e dreptŭ unŭ articulŭ de lege pentru regularea percentelorŭ, dér poporulŭ nostru nu cunósce legile care şi de altcum suntŭ scrise în altă limbă şi pentru folosulŭ altui poporŭ, ér unii ómenĭ nesăţioşĭ folosindu-se de ocasiune jócă o adevĕtată pradă în contra proprietăţilorŭ poporului românŭ. Aşa d. e. pre la noi şi astăḑĭ se împrumută banĭ cu câte 40, 60, ba chiar şi 80 percente. Dér nu mai puţinŭ e despoiatŭ prporulŭ nostru şi de o altă speciă de cămătarĭ, cari voind sĕ apară înaintea lumei mai umanĭ, nu violéză legea în modŭ directŭ, ci numai indirectŭ cumpĕrândŭ adecă realităţĭ cum e d. e. cereale, vite şi mai alesŭ vacĭ cu lapte, pre carĭ le vêndŭ la poporŭ pre aşteptare de câteva lunĭ cu unŭ preţŭ duplu.

De atarĭ fărădelegĭ suntemŭ mişcaţĭ cu atâtŭ mai tare, cu câtŭ le vedemŭ că se întêmplă chiar şi în faţa justiţiei unde se află reşedinţa pretorială, notarŭ cercualŭ, gendarmeriă etc. ba în alte locurĭ chiar şi judecătoriă regéscă. Unŭ Românŭ de omeniă nu credŭ că ar cuteza sĕ facă usŭ de acéstă călcare a legei şi póte tocmai de aceea judecătorii nostri s'au cam dedatŭ a trece cu vederea acéstă oribilă transgresiune, pentru că hoţulŭ de păgubaşŭ nu e altulŭ decâtŭ poporulŭ românŭ, din a căruia sudóre 'şĭ cumpĕră d-lorŭ pintenii cei de aurŭ.

Faţă de acéstă indolinţă a judecătorilorŭ, ar fi datorinţa preoţilorŭ noştri, ca sĕ păşéscă la mijlocŭ, sĕ-şĭ feréscă poporulŭ sĕu de atarĭ înşelătorĭ şi sĕ-lŭ instrueze purŭ şi simplu la denegarea solvirei percentelorŭ trecute preste lege.

Intr'unŭ modŭ totŭ aşa de radicalŭ subminéză averea poporului nostru procesele, cari in forma cum decurgŭ pre la noi te facŭ sĕ desperedĭ de a mai puté trăi ca Românŭ în acéstă patria. Despre acestea voiu vorbi cu altă ocasiune şi décă Vĕ convine, Stimate Dle Redactorŭ, voiu aduce şi câteva mijlóce practice pentru înaintarea stărei materiale a poporului.

Unŭ Câmpénŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 13 Augustŭ. — Óspeţii francesĭ au pornitŭ erĭ sérá la o escursiune în provinciă.

AGRAM, 13 Augustŭ. — Fóia oficială publică rescriptulŭ, prin care dieta este convocată pe ḑiua de 30 Septemvre.

SALZBURG, 13 Augustŭ. — Impĕratulŭ Germaniei a plecatŭ erĭ la Babelsberg.

LONDON, 13 Augustŭ, — Cele douĕ camere legiuitóre au decisŭ a trimite o adresă de mulţămire armatei din Sudanŭ.

PETERSBURG, 13 Augustŭ. — La întrevederea din Kremsier vorŭ asistá şi ambasadorii ambelorŭ state.

DIVERSE.

Negoţŭ de copiĭ — »Drepturile omului« primescŭ din Fălticenĭ o corespondinţă, din care estragemŭ următórele: A venitŭ aicĭ la têrgŭ o trupă de comedianţĭ. Trupa dă representaţiunĭ de gimnastică, la esecuţiunea cărora întrebuinţéză şi copii micĭ. Unŭ visitatorŭ Iaşanŭ recunósce unŭ copilŭ cam de vr'o 5 anĭ, despre care ştia, că a dispărutŭ de mai bine de doi anĭ şi tóte cheltuielele făcute de părinţĭ întru găsirea lui rĕmaseră fără folosŭ, şi dă o telegramă părintelui, unŭ croitorŭ din Iaşĭ. Croitorulŭ a venitŭ în Fălticenĭ şi dimpreună cu procurorulŭ s'au dusŭ sĕ privéscă şi dênşii gimnastica. Inchipuiţi-vĕ câtŭ de jalnică va fi fostŭ scena, când copilului îi venise rîndulŭ sĕ debuteze, şi la vederea părintelui 'i-a săritŭ de gâtŭ începêndŭ a ţipa: tată! tată! Comedianţii susţinŭ că au cumpĕratŭ copilulŭ de la o femeă numită Sali. Părintele s'a întorsŭ acasă dimpreună cu copilulŭ. — Vr'o douĕ trei ḑile după întêmplarea acésta s'a furatŭ dela unŭ negustorŭ nisce citŭ. Poliţia a datŭ peste paguba, care a fostŭ furată de o femeă ce şedea în gazdă la unŭ jidovŭ dintr'o mahala. In vremea când se făcea perchisiţia şi se căuta prin grădină, s'a găsitŭ ascunsŭ prin păpuşoiu unŭ copilŭ micŭ cam de aceeaşĭ vêrstă ca şi celŭ alŭ croitorului. Intrebatŭ fiind ce caută aici a povestitŭ următoarele: „Stăpânulŭ meu dela comediă vĕḑêndŭ că tovarăşulŭ lui a datŭ peste draculŭ, m'a ascunsŭ pe mine aici temêndu-se ca sĕ nu fiu şi eu cunoscutŭ de cineva. Eu suntŭ din Galaţĭ.« Comediantulŭ susţine, că copilulŭ a fostŭ vêndutŭ chiar de măsa şi că are contractŭ. Se făcŭ cercetărĭ minuţióse în aflarea adevĕrului.

*
* *

Mortŭ beatŭ. — »Românulŭ« scrie: La una din barierile capitalei s'a întêmplatŭ unŭ faptŭ bizarŭ: Se şcie că trebuescŭ o mulţime de formalităţĭ pentru a băga unŭ mortŭ pe barieră în oraşŭ. Pentru a evita aceste formalităţĭ, o familiă alŭ cărei capŭ murise, a pusŭ mortulŭ în trăsură, aşeḑându-lŭ pe bancheta din fundŭ ca şi cum ar fi fostŭ bolnavŭ séu beatŭ, şi legându-lŭ la capŭ ca şi cum ar fi suferitŭ de teribile migrene. Impiegaţii comunalĭ au creḑutŭ mortulŭ bétŭ şi l'au lăsatŭ sĕ trécă. In urmă, ḑice-se că băgaseră de sémă, dér cam târḑiu. Mortulŭ... fugise, ér sergenţii barierelorŭ rĕmăseseră ca grenadirii lui Offenbach. Décă şi morţii trecŭ barierele fără a plăti tacsele comunale, cum nu vorŭ trece cu florĭ la ureche sveltele şi deşteptele precupeţe cu corsetele de tinichea pline cu spirtŭ, romŭ şi rachiu?!

*
* *

Primulŭ nĕcazŭ. — O tênĕră francesă cu numele **Garde** se afla ḑilele trecute în Veneţia cu soţulŭ ei, cu care se căsătorise abia de 8 ḑile. Acésta damă avea dorinţă fierbinte de a face o mică călĕtoriă pe vaporulŭ de rĕsboiu »Morosini.« Dér nicĭ pentru banĭ nicĭ cu vorbe bune şi dulcĭ n'a pututŭ sĕ obţină bilete de drumŭ. Atuncĭ în nĕcazulŭ ei se aşeḑă la masă şi scrise o epistolă reginei Margherita, spuindu-i că de abia 8 ḑile măritată şi a şi datŭ de unŭ mare nĕcazŭ, neputândŭ dobêndi bilete de drumŭ. In cealaltă ḑi a şi sositŭ la hotelŭ unŭ servitorŭ dela curtea regală, care în adevĕrŭ aduse damei celei tinere biletele dorite, dimpreună c'unŭ biletŭ de visită dela marchisa »Villamarina« care i rĕspunse în numele reginei, că acésta din urmă se bucură multŭ că póte sĕ-i risipéscă primulŭ nĕcazŭ, şi speréză că nĕcazurĭ de felulŭ acesta nu se vorŭ mai ivi aşa curêndŭ în noua carieră a tinerei dómne aşa de resolute.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Animalele concurgŭ fórte multŭ la migraţiunea şi diseminaţiunea vegetalelorŭ. Marmotulŭ, Amsterulŭ (nisce roḑĕtóre mai marĭ ca şobolanii) facŭ magazii de provisiunĭ prin locuinţele lorŭ subterane. O parte din provisiunĭ este uitată séu părăsită de proprietarŭ. Acésta devenindŭ în condiţiunĭ favorabile desvoltării încolţesce şi rĕsare pe locŭ, departe de unde ea fusese culésă. Câte odată se întêmplă că arma vênătorului ucide pre magazinarŭ şi magazina se întórce în profitulŭ vegetaţiunei. Veveriţa sparge fructulŭ pinului, sparge ghinda fructulŭ stejarului. In acéstă operaţiune îi scapă din labe una séu mai multe sĕminţe, pre care ea le regretă, dar natura scie sĕ le întórcă în profitulŭ sĕu.

Alte animale lucréză pentru sĕmênare cu mijlóce multŭ mai simple. Multe sĕmênţe se acaţă de lâna lorŭ şi suntŭ transportate incóce şi încolo pre unde ele rĕtăcescŭ. Fructele de Turiţă (Agrimonia eupatorium) provĕḑute la unŭ capĕtŭ cu douĕ cârlige acăţătóre parŭ a fi minunatŭ acomodate pentru scopulŭ acesta. Cornăţelulŭ (Gallium aparine) ale cărui fructe sunt provĕḑute cu ghimpĭ cu totŭ atâtea unghiţe, se acaţă de pelea animalelorŭ şi de vestmintele omului. Acéstă particularitate a dat ocasiune ingeniósei Grecie a numí planta acésta *filantropos.*

Animalele, cu preferinţă pasĕrile, consumă o mare cantitate de sĕminţe. Natura însĕ, prin o dispoţiune fericită, găsesce unŭ mijlocŭ de recompensă prin unŭ isvorŭ nesecatŭ de regeneraţiune. Astfelŭ cireḑile cele marĭ de renĭ, carĭ se rĕspândescŭ pre şesurile Siberiei emigrândŭ în diverse puncte, sémână în calea lorŭ multe vegetale ale cărorŭ sĕmênţe înghiţite cu nutreţulŭ lorŭ au resistatŭ acţiunei digestive.

Unŭ exemplu şi mai palpabilŭ ne presentă multiplicaţiunea Vĕscului o plantă parasită, care cresce pre arborii cei bătrânĭ, se datoresce *Sturḑului de munte* (Turdus viscivorus.) Acéstă pasere, după cum observase chiar Teofrast în sec III a. Chr., mănâncă cu mare lăcomiă bóbele de vĕscŭ. Insĕ numai partea cea cărnósă, adecă pericapiulŭ póte sĕ-lŭ digere, ér sêmburele resistă digestiunei şi se depune cu escrementulŭ paserei pre ramura copaciului îmbătrânitŭ, prinde rădăcină şi vegetéză acolo impodobindŭ arborele — în dauna lui — cu nisce buchete verḑĭ, tocmai în timpulŭ când elŭ rĕmâne despoiatŭ de frumseţa lui naturală, — de frunḑe*.) Plantă sacră şi fórte renumită era vĕsculŭ în Galia, pre care Druiḑii, preoţii religiunei lorŭ, îmbrăcaţĭ în vestminte albe o adunau în anumite sĕrbătorĭ, tăiându-o cu o seceră de aurŭ pentru sacrificiulŭ ḑeilorŭ. Este fórte interesantŭ ceea ce ne spune bĕtrênulŭ naturalistŭ Pliniu în Istoria sa naturală, l. XVI, 95 vorbindŭ despre vĕscŭ (De visco:)

»Nu trebue sĕ uiţămŭ admiraţiunea ce au Galii asupra vĕscului. In ochii Druiḑilorŭ (aşa numescŭ ei preoţii lorŭ) nimicŭ nu este mai sântŭ, decâtŭ vĕsculŭ şi arborele pe care elŭ cresce, dacă acesta este unŭ stejarŭ. Stejarulŭ este arborele din care este formată pădurea sacră, şi ei nu îndeplinescŭ nicĭ o ceremoniă religiósă fără de frunḑele acestui arbore; din astă causă numelui *druidŭ* i-se dă etimologiă grecéscă (dela drus, stejarŭ.) Vĕsculŭ care se nasce pre stejarŭ se consideră a fi trămisŭ din cerŭ ca unŭ semnŭ alŭ alegerei acestui arbore. Elŭ este cam rarŭ şi când se găsesce, se culege cu mare ceremoniă. Acésta se face în ḑiua a şésea a lunei cu care începe anulŭ şi secululŭ, care este de 30 de anĭ, ḑi în care astrulŭ fără de a fi în mijloculŭ fasei sale este în deplina sa putere. Lui i se dă unŭ nume, care este remediulŭ universalŭ, ce vindecă tóte. Fiindŭ preparate tóte sacrificiele şi pomenele la umbra arborelui după ritulŭ lorŭ propriu, ei apropiă doi taurĭ albĭ, ale cărorŭ córne acum pentru prima óră le legară cu funia. Unŭ preotŭ îmbrăcatŭ în vestminte albe se urcă pe arbore, taiă vĕsculŭ cu secere de aurŭ şi-lŭ adună într'unŭ sacŭ albŭ. După aceea sacrifică victimele rugându-se ḑeilorŭ ca sĕ priméscă darulŭ celora carĭ îlŭ facŭ. Se crede că vĕsculŭ luatŭ în bĕutură, dă fecunditate orĭ cărui animalŭ sterilŭ, si că elŭ este unŭ remediu contra tuturorŭ veninelorŭ. Atâta credulitate dă poporulŭ de rêndŭ lu-

*) Unii ornitologĭ pretindŭ, că bóbele de vĕscŭ încolţescŭ în intestinele paserei şi coltulŭ de...

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Augustŭ st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	—.—
Rentă de hârtiă 5%	92.15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.80
Bonurĭ rurale ungare	103.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50
Bonurĭ rurale transilvane	102.50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.
Imprumutulŭ cu premiu ung.	120 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121.—
Renta de hărtiă austriacă	82.70
Renta de arg. austr.	83.30
Renta de aurŭ austr.	108 95
Losurile din 1860	139 75
Acţiunile băncei austro-ungare	879.
Act. băncei de creditŭ ung.	287 25
Act. băncei de creditŭ austr.	282.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.93½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.45
Londra 10 Livres sterlinge	125.40

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 27 Iuliu st v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93	93½
» convert. (6%)	88¼	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	100½	101
» „ „ (5%)	85¼	86
» » urban (7%)	98	99½
» » » (6%)	91½	92½
» » » (5%)	82¾	83¼
Banca naţională a Românieĭ		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	10½	10¾
Bancnote austriace contra aurŭ	2.04	2.05

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 11 Augus st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 87	Vênd.	8 90
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.23
Imperialĭ	»	10.12	»	10.20
Galbenĭ	»	5.85	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.5	»	123.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Nr. 5480—1885.

Publicaţiune.

Prin isbucnirea colerei asiatice în Spania se ivescŭ şi pentru patria nóstră pericole, carĭ nu se potŭ trece cu vederea. Căpitănatulŭ orăşĕnescŭ sĕ află prin urmare necesitatŭ, ca, spre cea mai posibilă delaturare a ivirei acestei bóle în Braşovŭ, se dispună următórele masurĭ sanitare poliţiane.

I.

In tóte birturile şi ospĕtăriile au ca sĕ se cureţe umblătorile fundamentalŭ; înainte de curăţire însă au ca sĕ se desinficieze aceste umblătorĭ de cătră posesorii séu chiriaşii acestorŭ locale prin turnarea unei soluţiunĭ de 1 chilo vitriolŭ de ferŭ şi 2 chilo accidŭ carbolicŭ în 20 litre de apă. In localităţĭ mai micĭ şi case private are sĕ se efectueze acésta desinfectare prin cuantităţĭ corespundătóre şi mai micĭ din amintita soluţiune.

Desinfectarea nepremersă acestei curăţirĭ are sĕ o arate anteprenorulŭ curĕţirei umblătorilorŭ în fie-care casŭ singuraticŭ subscrisului căpitănatŭ.

Grămădirea rĕmăşiţelorŭ din bucătăriă şi altorŭ gunóie, carĭ contribue la infectarea aerului, este interdisă atâtŭ în curţile birturilorŭ, câtŭ şi în casele private.

Umblătorile din curţile birturilorŭ şi ospătăriilorŭ au ca sĕ se curăţéscă celŭ puţinŭ totŭ la 14 dile; preste totŭ are sĕ se observe cea mai posibilă curăţeniă a tuturorŭ locurilorŭ publice, uliţelorŭ, canalurilorŭ, umblătorilorŭ, zidirilorŭ publice şi a caselorŭ private.

In acele curţĭ, unde esistă ciubare pentru urinŭ, are ca sĕ se presare loculŭ împrejurulŭ ciubărului, în o estindere de o jumĕtate metru varŭ de gazŭ şi în fie-care a doua di are sĕ se dispună golirea ciubărului, pedepsindu-se la casŭ contrarŭ călcarea acestei disposiţiunĭ cu tótă stricteţa.

II.

Toţĭ pasagerii, carĭ sosescŭ în Braşovŭ, locuéscă aceia în hotelurĭ séu în case private, suntŭ de a se controlá în privinţa sănătăţei şi fieoare casŭ de bólă, are sĕ se aducă îndată la cunoscinţa căpitănatului orăşenescŭ.

III.

Se concede numai vinderea remediilorŭ nedefectuóse de nutremêntŭ şi bĕutură; póme necópte, zarzavaturĭ stricate şi putrede etc. suntŭ interdise de a se vinde.

Pentru ca amintitele disposiţiunĭ sĕ se pótă efectuá cu tótă stricteţa, este fiecare locuitoaŭ recercatŭ, ca in interesulŭ binelui întregei populaţiunĭ, fiecare inconvenientŭ sĕ-lŭ arate celui mai de aprópe organŭ poliţianŭ.

Braşiovŭ, în 31 Iuliu 1885.

Căpitănatulŭ orăşĕnescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9.45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Claşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.03
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6.05	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4'	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.34	6.24	—
Cluşiu (	—	10 0.	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	2.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7 53	5.95
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6 42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1 19	3 49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9.33	5.58
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12 58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15